

زدودن خط‌خطی‌های خط استراتژیک

نام قبلی: روستای بلوک غار
 نام فعلی: راه آهن تهران-تبریز
 مناطق: ۱۱، ۱۷، ۱۸
 نشانی: ایستگاه راه آهن تهران، میدان راه آهن

سال ۱۳۱۷ کلنگ ساخت راه آهن تهران-تبریز در مسیر روستاهای جی، امامزاده حسن و... که آن زمان به مسیر روستاهای بلوک غار معروف بود به زمین زده شد. تقریباً به دلیل شروع جنگ جهانی دوم و حواشی آن ۲۰ سال زمان برد تادر نهایت ۴ اردیبهشت سال ۱۳۳۷ با ریل گذاری تا شهرستان میانه کار ساخت و بهره برداری از خط راه آهن تبریز-تهران به پایان برسد. در این میان هم با توسعه زندگی شهری و افزایش مهاجرت به تهران روستاهای بلوک غار خیلی زود تبدیل به محله‌های مسکونی مانند امامزاده حسن، فلاح، امین‌الملک و... شدند و در دل محدوده شهرداری کنونی مناطق ۱۷ و ۱۸ قرار گرفتند. تبدیل شدن زمین‌های بایر کشاورزی به محله‌های مسکونی و همسایگی با ریل قطار تهران و تبریز به مرور زمان آسیب‌های اجتماعی به همراه داشت؛ آسیب‌هایی مانند آلودگی صوتی، نامنی و... یکی از معضلاتی که در رسانه‌ها درباره آن به کرات صحبت شده بود هم پرتاب سنگ به شیشه قطارهای در حال عبور از این مسیر از سوی کودکان و نوجوانان بود که گاهی حتی باعث شکستن شیشه قطار و آسیب دیدن مسافران می‌شد. علاوه

بر این، به دلیل عبور ریل قطار از این مسیر تا مدت‌ها منطقه ۱۸ شبیه جزیره‌ای سرگردان و فاقد امکانات رفاهی در مسیر قطار راه آهن تهران و تبریز قرار داشت تا اینکه اجرای بعضی طرح‌ها مانند ساماندهی نقاط آسیب‌پذیر، ساخت زیرگذر، نصب نرده‌های حفاظتی برای جلوگیری از پرتاب سنگ به شیشه‌های قطار باعث کاهش آسیب‌ها و معضلات این مسیر شد. مسیر ریلی خط آهن ۷۴۸ کیلومتری تهران-تبریز یکی از خطوط مهم راه آهن تهران و نیز ایران محسوب می‌شود. این مسیر در حمل کالا از مرکز ایران به ترکیه و اروپا نقش مهم و اثرگذاری دارد.

همچنین روی زیر گذر مسیر خط آهن تهران-تبریز طرح بی نظیری اجرا شده که به آن باغ راه حضرت فاطمه الزهرا(س) می‌گویند؛ مسیری که در مناطق ۱۷ و ۱۸ قرار گرفته و یکی از زیباترین مسیرهای گردشگری شهر تهران محسوب می‌شود. طول تقریبی این باغ راه حدود ۹ کیلومتر و مساحت آن ۵۰ هکتار است که تاکنون بخشی از آن به بهره‌برداری رسیده و تا پایان سال جاری تکمیل می‌شود.

نام قبلی: پادگان قلعه مرغی
 نام فعلی: بوستان ولایت
 منطقه: ۱۹
 نشانی: بزرگراه شهید تندگویان

فروریختن دیوارهای بلند قلعه مرغی

زمین‌های قلعه مرغی که سال‌ها به عنوان منطقه نظامی، بخش وسیعی از منطقه ۹ را به خود اختصاص داده بود سال ۱۳۹۰ به بزرگ‌ترین بوستان پایتخت تبدیل شد. تولد پادگان قلعه مرغی به زمانی برمی‌گردد که نخستین فرودگاه پایتخت در این محدوده ساخته شد. البته این فرودگاه نه برای توسعه حمل و نقل هوایی، بلکه برای فرود فقط دو هواپیمای انگلیسی ساخته شد. در تیرماه ۱۳۰۱ انگلیسی‌ها در خواست اعزام دو فروند هواپیما به تهران را داشتند و دولت وقت هم برایشان زمین‌های این محدوده از شهر را در نظر گرفت. نشستن و برخاستن طیاره‌ها باعث شده بود تا اهالی این محدوده را قلعه مرغی بنامند. سال‌ها مردم از کنار دیوارهای بلند آن رفت و آمد می‌کردند. این محدوده نظامی پتانسیل خوبی برای احیا و توسعه محله‌های اطرافش را داشت؛ محله‌هایی که به واسطه بافت فرسوده و تراکم جمعیتی با مشکلات زیادی روبه‌رو بودند. نکته مهم نبود فضای سبز و فقدان محلی برای برگزاری برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی برای شهروندان این محدوده بود. متأسفانه تراکم جمعیتی این محدوده سال‌ها برای اهالی مشکلات زیادی ایجاد کرده بود. تبدیل این پادگان به فضای فرهنگی تفریحی بسیاری از این مشکلات را برطرف کرد.

حکایت برچیده شدن حلبی‌آبادها

دهه ۴۰ همگام با قانون اصلاحات ارضی و نظام زراعتی، روستاییان برای بر خورداری از زندگی بهتر راهی تهران شدند و خیلی زود در محله قنبر آباد، بخش‌هایی از بزرگراه رسالت، انتهای شهباز جنوبی، میدان شوش و حوالی آن، میدان غار و... آلونک‌های بسیاری علم شد. برای مثال، برخی مهاجرانی که از شهرستان آمده بودند در بزرگراه رسالت فعلی، حد فاصل خیابان دردشت تا ۴۵ متری رسالت، خانه‌هایی با حلبی ساخته بودند که به حلبی‌آباد معروف بود. وقتی شهرداری حلبی‌آباد را خراب کرد آنها در بخش‌های دیگر محله مانند محدوده‌ای از خیابان فرجام، جنوب محله شمیران‌نو و... خانه ساختند و در آن ساکن شدند. همچنین محله قنبر آباد یکی دیگر از نقاط حضور زاغه‌نشینان شهر تهران در دهه ۴۰ بود که ساکنانش با حلبی آلونک‌هایی را روبه‌روی فرودگاه مهرآباد ایجاد کرده بودند. در واقع این آلونک‌ها که حاصل روی هم قرار دادن ضایعات بودند پس از انقلاب و با توسعه شهری به مرور جایشان را به سازه‌های آجری دادند و آرام‌آرام محله‌هایی در این نقاط شکل گرفت که اکنون جزو مناطق برخوردار با امکانات رفاهی، آموزشی و ورزشی هستند.

نام قبلی: آلونک‌نشین (قنبر آباد، انتهای بزرگراه رسالت، شوش و...)
 نام فعلی: محله‌های استاد معین، دردشت، شوش و...
 مناطق: ۴، ۹، ۱۲

